

Miehernes gravsteder i Sydthy

Af Jytte Nielsen, Heltborg Museum

»En Følelse af Tryghed besatte hende, da hun i Efteraaret vendte tilbage fra København og naaede Odde-sund.

Hun rankede sig i vognen, lod den stride Blæst fra Limfjorden friske sit Ansigt, aabnede sine Læber for at smage den. Hun lod sit Blik glide langt ud over de flade Marker, som følte hun Milene. Hun kom hjem i Stuerne, saa paa alle Ting, gik ud i Haven, lod det høje, vaade Græs under Træerne slaa op om sig. Hun snuste til Æblerne, gik over i Kostalden, strøg sin Haand over Køerne og kløede Grisene på Ryggen. Derfra gik hun over på Marken til den gamle Gravhøj.

Her stod hun længe og bestemte, at naar hun engang kom hjem for stedse, saa vilde hun hvile her, og efterhaanden vilde hun have hele sin Familie ind til sig.«

Kvinden, der her beskrives, er cirkusdronningen Dora Miehe, og stedet er Cirkusgården i Ydby i Sydthy. Beskrivelsen findes i Axel

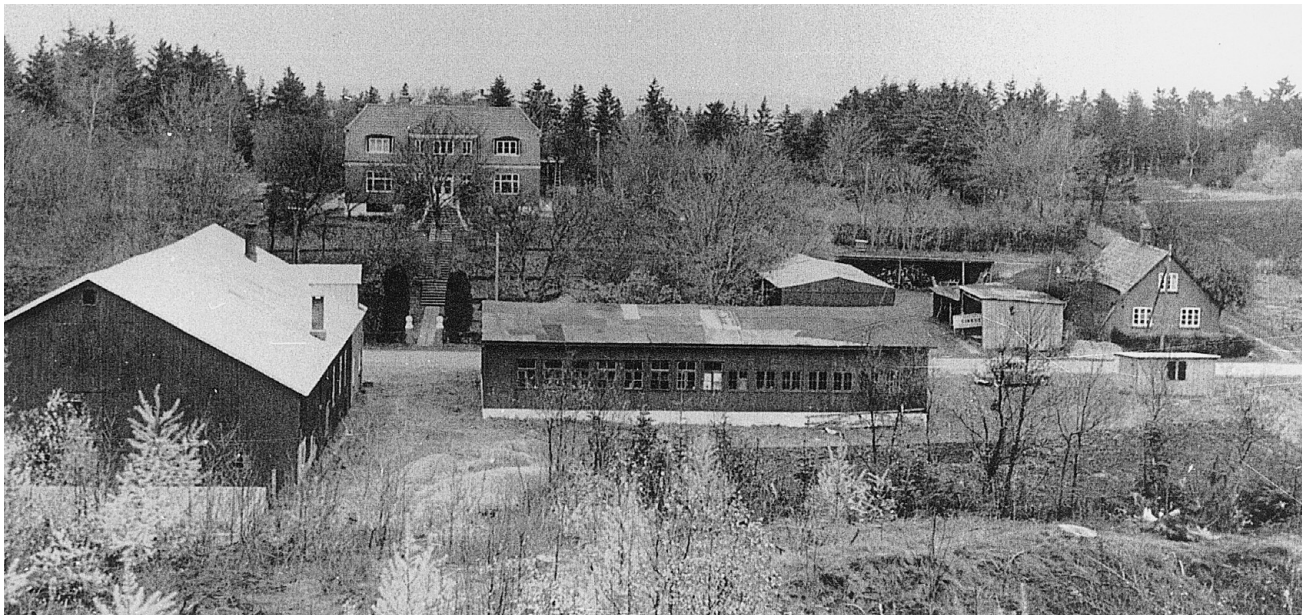
Holms bog »Saadan et liv« fra 1946. Heri skil-drer han Dora Miehes liv og levned, som han opfattede det.

Gravene på Ydby Kirkegård

Dora Miehe blev selv gravsat i den gamle gravhøj, men før det skete, havde hun begravet flere af sine nærmeste på Ydby Kirkegård.

I 1894 blev hun gift med kunstberider Carl Vilhelm Imker, men efter blot 2 års ægteskab døde han i april måned 1896, og han blev gravsat på kirkegården ved Ydby Kirke. Han ligger begravet nordøst for koret, og som gravsten valgte hun en sandsten med bladløv, hvid marmorplade og et marmorkors øverst. En tidstypisk sten, udformet som en grotte.

På samme gravsted ligger også Dora Miehe og Carl Imkers datter Louise begravet, tillige med dennes mand forretningsfører Heinrich Hugo Carl Vogelbein. Sidstnævnte blev gravlagt i 1941, mens datteren Louise først døde i 1962. Da Louise Vogelbein døde havde

Cirkusgården i Ydby. Yderst til højre i billedet ses højen, som rummer mausoleet.

Carl Imker, Louise og Heinrich Vogelbeins gravsted på Ydby Kirkegård.

mausoleet i den gamle gravhøj allerede været i brug længe, og egentlig burde en gravsættelse her være naturlig, men sandsynligvis har ønsket om at blive gravlagt ved sin mand frem for med sin mor, været stærkest for Louise.

Dora Miehe giftede sig igen i 1898 med reckakrobaten Hermann Pfänner. Dette ægteskab varede til hans død i 1922. Endnu en gang måtte Dora Miehe gå den tunge gang til kirkegården i Ydby.

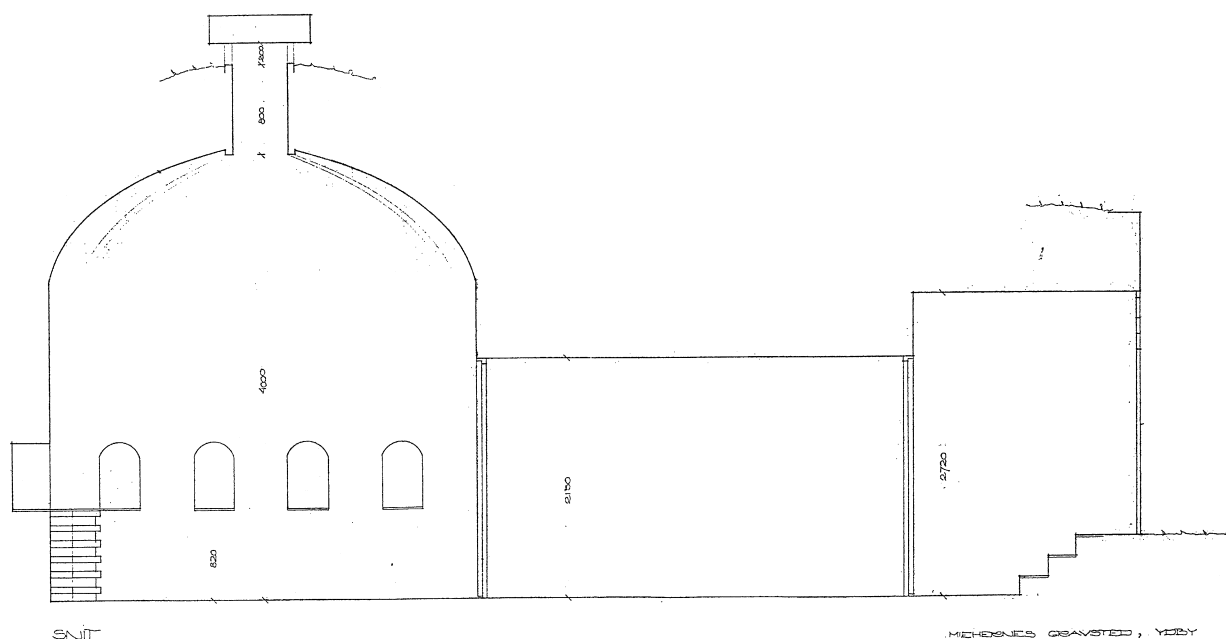
Hun valgte et nyt gravsted, umiddelbart ved siden af sin første mand, og rejste så et stort og nærmest monumentalt gravminde over sin afdøde mand - nu cirkusdirektør Hermann Pfänner.

En høj brunrød granitsten, formet som et træ med afhuggede grene, og midt på træet inskriptionen.

Altså et symbol på det afbrudte liv. Rundt om gravstedet satte hun små granitsøjler, udformet som afhuggede træer, og imellem disse jernlænker. Sammenligner man de to gravsteder for de to ægtemænd, er det tydeligt

Hermann Pfanners imponerende gravsted på Ydby Kirkegård.

Snittegning af mausoleet i gravhøjen.

at se, at de to årtier har været gunstige for cirkusdynastiet, og at Hermann Pfanners gravsted er en direktør værdig.

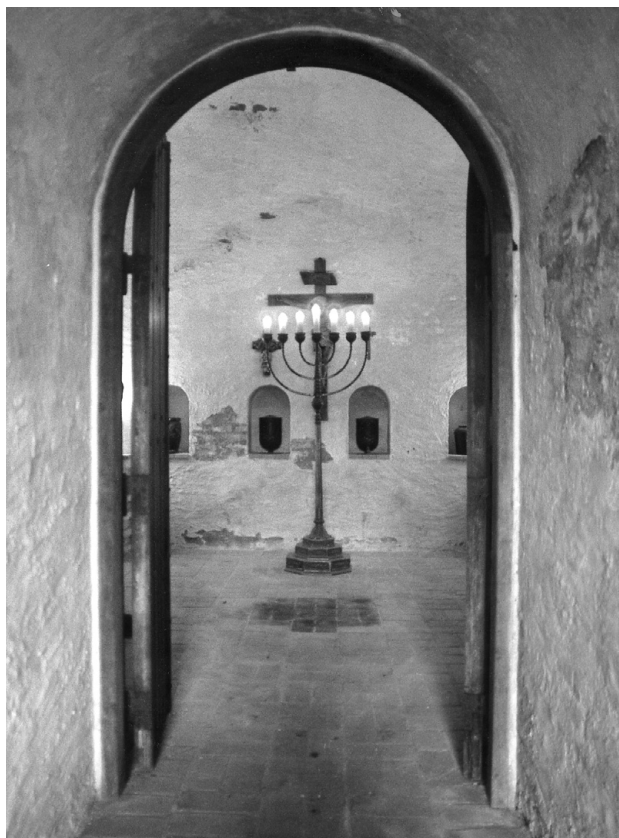
Alle de omtalte gravsteder for cirkusfamilien på Ydby Kirkegård er nu fredet i forbindelse med gravminderegistreringen.

Mausoleet ved Cirkusgården

Dora Miehe giftede sig aldrig igen, men levede i mange år i et ægteskabsligende forhold med Heinrich Kolzer. Hun har sikkert lovet sig selv at der ikke skulle blive en tredje gang til Ydby kirkegård, og snart begyndte en plan at tage

En blomstersmykket høj - efter Dora Miehes gravsættelse i 1945.

*Et kik ind i mausoleet med urnerne i baggrunden.
Foto: Claus Madsen.*

form. Hun ville gravesættes på Cirkusgårdens jord - i den gamle gravhøj, umiddelbart øst for den nye villa.

Men den gamle høj var en bronzealder-gravhøj, og sådanne er fredede. Havde Dora Miehe imidlertid fostret en ide, så skulle den føres ud i livet. Det har længe undret under-tegnede, hvorledes hun kunne bære sig ad med at få lov til at bygge et mausoleum i en fredet gravhøj. Rygterne siger ganske vist, at hun var indflydelsesrig og vedholdende, men fredningsloven er svær at komme udenom.

I museets arkæologiske arkiv blev gåden i midlertid løst. I sognebeskrivelsen under Ydby sogn nr. 55 står der nemlig at læse i forbindelse med en berejsning i 1915 af gravhøjen: »Høj, ca. 2,2 M.h. I Midten er omtrent på Bunden indbygget et Røgehus.«

Vi kan altså se at ødelæggelsen af højen har været næsten total allerede i århundredets begyndelse.

Og hvem har så bygget røgehuset? Sandsynligvis er det også Miehe slægten, men det er i så

Anno 2001. Mausoleet er i privateje, og ejerne Jonna og Skipper Kragh Møller værner med stor nænsomhed om stedet.

fald sket før fredningen af gravhøjen i 1930-erne.

Dora Miehe fik tilladelse til at indrette sit mausoleum i 1944. I deklARATIONEN fra december måned 1944 står der at læse at hun både har opnået justitsministeriets og Nationalmuseets tilladelse til at indrette et familiegravsted til henstilling af askeurner. Da hun fik tilladelsen havde hun næppe forestillet sig, at hun skulle blive den først gravsatte i højen - og det allerede inden et år var gået.

Dora Miehe døde den 18. august 1945 i Cirkusgården i Ydby. Hun var blevet syg nogle dage forinden, mens Cirkus Miehe opholdt sig i Thisted, og var straks blevet kørt til Ydby. I

nekrologen over hende i Thisted Amts Tidende står sluttelig skrevet: »Fru Dora Miehes Jorde-færd vil finde sted i det smukke Mausoleum, som for et Par Aar siden med Nationalmuseets Tilladelse blev indrettet i en halvvejs ødelagt Bronzealderhøj paa Cirkusgaardens Marker«.

10 år senere i 1955 kom endnu en urne ind i mausoleet, nemlig Heinrich Kolzers. To af Dora Miehe og Hermann Pfänners børn er ligeledes gravsatte i kammeret. Det drejer sig om Virginia og Eugen, der døde i hhv 1967 og 1968. De resterende 10 urnenicher er tomme. Dora Miehe fik det næsten som hun bestemte det i Axel Holms bog!

Sådan set fra min synsvinkel

Om den gamle skole

Af Charles Nielsen, Brendgårdvej 15 Ydby

Kan du ikke sige noget godt om dit medmenneske - kan du i det mindste holde din mund. Det er et godt princip, som jeg desværre i nogen grad må være overhørig, nu hvor jeg efter bedste evne, vil forsøge at fortælle lidt om min skoletid i Tvolm

Siden dengang, er meget forandret, skolens grusvej og legeplads er blevet asfalteret, facaden har skiftet farve fra hvid til rød, taget, døre og vinduer er blevet fornyet. En restaurering der næsten, har gjort skolen ukendelig. På arealet mellem skolevejen, og »kirkegårdens« havedige, skjulte træerne ikke et stort maskinhus, idet hele stykket lå hen i græs, uden træer og buske af nogen art. Nede på legepladsen, hvor vi havde bom og ribber, til sommerhalvårets legemsøvelser, kunne det i fugtige perioder, være svuppet og engagtig

Udhuset, der endnu er kendelig, havde flere funktioner, bl.a. rummede det skolens brænd-

selsbeholdning, lærerfamiliens cykler, og anden habengut. I husets nordøstlige hjørne, længst væk fra legepladsen, havde drengene, deres lille uhumske retirade, og til fremme af rummets friskluftforsyning var dørens øverste del, fremstillet som et bikubelignende tremmesystem. Men det var ikke et sted der indbød til længere ophold. Af et gammelt fotografi, fremgår det, at huset var større, mens det endnu rummede stald og lade, til et lille landbrug, der blev drevet af læreren, som en del af lønnen.

Som det kan ses i dag, var skolebygningen én lang længe, med lærerens lejlighed i den vestlige og skolestuen i den østlige ende. Med hvide vægge og med vinduer mod syd og nord, var rummet lyst men uden hygge.

Det sparsomme inventar, bestod af fire rækker bundsolide bord og bænkesæt, et kateder på sokkel, lærerens polstrede stol med arm-læn, to tavler, et danmarks- og verdenskort, et